

МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

ISSN 2523-4536

**НАУКОВІ ПРАЦІ
МІЖРЕГІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ
УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ
ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ**

**SCIENTIFIC WORKS
OF INTERREGIONAL ACADEMY
OF PERSONNEL MANAGEMENT
ECONOMIC SCIENCES**

Випуск 1 (73), 2024

Видавничий дім
«Гельветика»
2024

Редакційна колегія

Датій О. І., д-р екон. наук, проф., Міжрегіональна Академія управління персоналом – **Головний редактор**

Бутенко Н. В., д-р екон. наук, проф., Київський національний університет імені Тараса Шевченка – **заступник Головного редактора**

Андріюченко К. А., д-р екон. наук, проф., Державний університет інфраструктури та технологій

Антоненко І. Я., д-р екон. наук, проф., Національний університет харчових технологій

Бердар М. М., д-р екон. наук, проф., Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Бойченко Е. Б., д-р екон. наук, проф., Таврійський національний університет імені В. І. Вернадського

Бондаренко В. М., д-р екон. наук, проф., Вінницький торговельно-економічний інститут Київського національного торговельно-економічного університету

Борецька Н. П., д-р екон. наук, проф., Київський національний університет технологій та дизайну

Вербівська Л. В., канд. екон. наук, доц., Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Габчак Н. Ф., канд. геогр. наук, доц., Ужгородський національний університет

Галаченко О. О., д-р екон. наук, проф., Вінницький інститут Міжрегіональної Академії управління персоналом

Ганжуренко І. В., д-р екон. наук, проф., Міжрегіональна Академія управління персоналом

Горбач Л. М., канд. екон. наук, доц., Волинський інститут імені В'ячеслава Липинського Міжрегіональної Академії управління персоналом

Грановська В. Г., д-р екон. наук, доц., Херсонський державний аграрно-економічний університет

Дугар Т. Є., канд. екон. наук, доц., Полтавський державний аграрний університет

Дячков Д. В., д-р екон. наук, доц., Полтавський державний аграрний університет

Жиленко К. М., д-р екон. наук, доц., Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

Заяць О. І., д-р екон. наук, доц., Ужгородський національний університет

Зибарева О. В., д-р екон. наук, проф., Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Капеліста І. М., канд. наук з держ. упр., Міжрегіональна Академія управління персоналом

Карпенко А. В., д-р екон. наук, доц., Національний університет «Запорізька політехніка»

Крутько М. А., канд. екон. наук, доц., Харківський національний технічний університет сільського господарства імені Петра Василенка

Курмаєв П. Ю., д-р екон. наук, проф., Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

Машіка Г. В., д-р геогр. наук, доц., Ужгородський національний університет

Могилевська О. Ю., д-р екон. наук, доц., Київський міжнародний університет

Моторин Р. М., д-р екон. наук, проф., Київський національний торговельно-економічний університет

Негода Ю. В., д-р екон. наук, доц., Національний університет біоресурсів і природокористування України

Нестерчук І. К., канд. геогр. наук, доц., Поліський національний університет

Підвальна О. Г., канд. екон. наук, доц., Вінницький національний аграрний університет

Плаксієнко В. Я., д-р екон. наук, проф., Полтавський державний аграрний університет

Пристемський О. С., д-р екон. наук, доц., Херсонський державний аграрно-економічний університет

Самойлик Ю. В., д-р екон. наук, проф., Полтавський державний аграрний університет

Сьомич М. І., д-р екон. наук, проф., Полтавський державний аграрний університет

Удовенко І. О., канд. екон. наук, доц., Уманський національний університет садівництва

Утенкова К. О., д-р екон. наук, доц., Харківський національний аграрний університет імені В. В. Докучаєва

Фірсова С. Г., канд. екон. наук, доц., Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Цимбал Л. І., д-р екон. наук, проф., Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана

Шоробура І. М., д-р пед. наук, проф., Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія

Ящишина І. В., д-р екон. наук, проф., Кам'янець-Подільський національний університет імені І. Огієнка

Malgorzata Okręglicka, dr. hab., prof. PCz, Czestochowa University of Technology (Poland)

Wioletta Wereda, PhD, Military University of Technology (Poland)

«Наукові праці Міжрегіональної Академії управління персоналом. Економічні науки» включено до переліку наукових фахових видань України в галузі економічних наук (категорія «Б») на підставі Наказу МОН України від 29 червня 2020 року № 735 (додаток 4)

Спеціальності: 051 – Економіка; 071 – Облік і оподаткування; 072 – Фінанси, банківська справа та страхування; 073 – Менеджмент; 075 – Маркетинг; 076 – Підприємництво, торгівля та біржова діяльність; 241 – Готельно-ресторанна справа; 242 – Туризм; 292 – Міжнародні економічні відносини.

Затверджено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом (протокол від 31.01.2024 р. № 2)

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації
серія KB № 24776-14716P,
видане Міністерством юстиції України 21.04.2021 р.

DOI: 10.32689/2523-4536

Наукові праці МАУП. Економічні науки. 2024. Вип. 1 (73). Київ : Міжрегіональна Академія управління персоналом, 2024. 62 с.

Публікуються статті науковців, які досліджують актуальні проблеми розвитку економіки. Для науковців, викладачів, аспірантів, студентів та всіх, кого цікавить розвиток економічної науки в Україні.

ЗМІСТ

ЕКОНОМІКА

Дацій О. І., Каліна І. І., Карбовська Л. О.

ФІНАНСОВІ ІНВЕСТИЦІЇ У ТЕХНОЛОГІЇ

БЕЗВІДХОДНОГО АГРОВИРОБНИЦТВА: ДОСВІД США..... 5

Джафарлі Орудж Бахрам Огли

ВИКОРИСТАННЯ ІНОЗЕМНОГО ДОСВІДУ

У СФЕРІ БЕЗВІДХОДНОГО АГРАРНОГО ВИРОБНИЦТВА..... 11

Ігнатушенко О. С.

ОСОБЛИВОСТІ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

ФУНКЦІОНУВАННЯ АГРАРНОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ

В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОГО ЕКОНОМІЧНОГО СЕРЕДОВИЩА..... 16

Морозов Т. О.

АНАЛІЗ ОЗНАК ЕВОЛЮЦІЙНОГО І РЕВОЛЮЦІЙНОГО ШЛЯХІВ

РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОЇ ЕКОНОМІКИ ДЕРЖАВИ..... 22

ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА, СТРАХУВАННЯ ТА ФОНДОВИЙ РИНОК

Брюховецька І. О., Кришталь Г. О.

АНАЛІЗ ВПЛИВУ ДЕРЖАВНОЇ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ

НА СТРАХОВИЙ РИНОК УКРАЇНИ: НОВІ МОЖЛИВОСТІ ТА РИЗИКИ..... 31

Дрималовська Х. В., Антонів А. Р.

СУТНІСТЬ І ЗНАЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПОСЛУГ

У СКЛАДІ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ..... 38

МЕНЕДЖМЕНТ

Мільонушкін К. В.

СТРАТЕГІЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ В КОНКУРЕНТНИХ УМОВАХ..... 44

Щербак В. Г., Сідакова В. В.

ІННОВАЦІЇ В ПІДВИЩЕННІ ПРОДУКТИВНОСТІ ПРАЦІ:

ТЕХНОЛОГІЧНИЙ ПРОРИВ ТА ВПЛИВ НА СУЧАСНУ ЕКОНОМІКУ..... 50

ТУРИЗМ

Примак Т. Ю., Заборовець Ю. Л.

ВПРОВАДЖЕННЯ ПРИНЦИПІВ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

У ДІЯЛЬНОСТІ ГОТЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ..... 56

Росохата А. С., Коваленко Є. В., Артюхов А. Є.,

Ілляшенко А. Г., Павличенко М. В., Гавриленко О. М.

УПРАВЛІННЯ ВІДХОДАМИ У ТУРИСТИЧНИХ РЕГІОНАХ

В УМОВАХ ІНДУСТРІЇ 4.0: ПОГЛЯД ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ

ЕНЕРГЕТИЧНОЇ ПОЛІТИКИ, АДМІНІСТРУВАННЯ ТА МАРКЕТИНГУ..... 62

ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННА СПРАВА

Пріхно І. М.

ВИМІРЮВАННЯ ЯКОСТІ ГОТЕЛЬНИХ ПОСЛУГ

НА ОСНОВІ КРИТЕРІЇВ СПРИЙНЯТТЯ КЛІЄНТАМИ 72

DOI: <https://doi.org/10.32689/2523-4536/73-4>
УДК 330.341.2

Морозов Т. О.

кандидат економічних наук, докторант,
Навчально-науковий інститут управління, економіки та бізнесу
Приватного акціонерного товариства «Вищий навчальний заклад
«Міжрегіональна Академія управління персоналом»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7362-8590>

Morozov Timur

PhD in Economics, Doctoral Student,
Educational and Scientific Institute of Management, Economics, and Business
Private Joint-Stock Company "Higher Education Institution
Interregional Academy of Personnel Management"

АНАЛІЗ ОЗНАК ЕВОЛЮЦІЙНОГО І РЕВОЛЮЦІЙНОГО ШЛЯХІВ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОЇ ЕКОНОМІКИ ДЕРЖАВИ

ANALYSIS OF THE CHARACTERISTICS OF THE EVOLUTIONARY AND REVOLUTIONARY PATHS OF DEVELOPMENT OF THE STATE'S INNOVATIVE ECONOMY

У статті досліджено поняття «еволюційна інноваційна економіка», «революційна інноваційна економіка», що визначають відмінність різних інноваційних систем країн, але систем взаємопов'язаних, еколого-соціально-економічних, побудованих логічними та обґрунтованих природних ідей інноваційного розвитку на різних рівнях, спрямованих, у тому числі, на вирішення проблем та завдань науково-технічної політики України. Це досягається шляхом дотримання ознак, принципів, застосування відповідних інструментів (способів, методів, планів), які структуровані та мають наукове та практичне значення. Розроблено спеціальну концепцію управління інноваційним розвитком, зокрема, в Україні, метою якої є позначення універсально можливих на даний момент стратегічних векторів, формування бачення інноваційного розвитку в дослідницькому режимі, а також визначення способів організації знань на різних рівнях управління у системі науково-технічної політики України. Концептуалізація основних аспектів управління інноваційним розвитком передбачає визначення специфічних принципів: орієнтації, ясності, систематизації, оптимальності, евристичної, значимості. Запропоновано сучасні підходи з метою ефективного використання інструментів інноваційного розвитку в умовах поглиблення інтеграційних процесів, у тому числі і в Україні. Ця стаття надає огляд ознак еволюційного та революційного розвитку інноваційної економіки держави. На основі аналізу літератури, даних і прикладів із різних країн, означено наступні ключові аспекти: Еволюційний шлях розвитку інноваційної економіки характеризується поступовими змінами, стабільністю інститутів та помірним ризиком. Цей шлях може забезпечувати стабільний економічний ріст і інновації, що базуються на вдосконаленні існуючих технологій і процесів. Революційний шлях розвитку інноваційної економіки передбачає радикальні зміни, високий ризик та невизначеність. Він може призвести до швидкого економічного росту і створення абсолютно нових галузей і технологічних парадигм. Вибір між цими шляхами залежить від конкретних цілей, ресурсів та контексту кожної країни. Еволюційний шлях може бути переважним для країн, які прагнуть до стабільного та постійного економічного росту, тоді як революційний шлях може бути обраним для швидкого інноваційного розвитку. Дослідження ознак еволюційного та революційного розвитку інноваційної економіки – це лише перший крок у розумінні складної проблеми розвитку інновацій в країнах. Майбутні дослідження можуть поглибити знання в цій галузі та дослідити наступні аспекти: Роль держави та політики: дослідження можуть надати більше уваги тому, як державні політики впливають на вибір між еволюційним і революційним розвитком інноваційної економіки. Інноваційні стратегії: аналіз успішних інноваційних стратегій, включаючи досвід різних країн, може надати цінні висновки для інших націй. Регіональні відмінності: розгляд різниць у виборі шляху розвитку між регіонами в одній країні може дати уявлення про вплив контексту на рішення в галузі інновацій. Оцінка ефективності: майбутні дослідження можуть займатися оцінкою ефективності еволюційних і революційних шляхів з точки зору економічного зростання і інновацій.

Ключові слова: інноваційний розвиток, економічне зростання, еволюційна та революційна, інноваційна економіка, глобалізація, технологічні революції та геополітичні зміни.

The article explores the concepts of "evolutionary innovation economy" and "revolutionary innovation economy" which define the distinctions between different innovation systems of countries. However these systems are interconnected ecologically, socially, and economically and constructed with logical and well-grounded natural ideas for innovative development at various levels. They are aimed at addressing the issues and tasks

of Ukraine's science and technology policy. This is achieved by adhering to characteristics, principles, and the application of relevant instruments (methods, techniques, plans) that are structured and have both scientific and practical significance. A special concept for managing innovative development has been developed particularly in Ukraine. The purpose of this concept is to identify universally possible strategic vectors to form a vision of innovative development in a research mode and to determine the ways of organizing knowledge at various levels of management in the system of Ukraine's science and technology policy. The conceptualization of key aspects of innovation development management involves defining specific principles: orientation, clarity, systematization, optimality, heuristic, and significance. Contemporary approaches are proposed with the aim of effectively utilizing innovation development tools including the context of deepening integration processes in Ukraine too. This article provides an overview of the characteristics of evolutionary and revolutionary development of the state's innovation economy. Based on a review of the literature, data, and examples from various countries, the following key aspects are identified. The evolutionary path of innovation economy development is characterized by gradual changes, institutional stability, and moderate risk. This path can ensure stable economic growth and innovations based on the improvement of existing technologies and processes. The revolutionary path of innovation economy development involves radical changes, high risk, and uncertainty. It can lead to rapid economic growth and the creation of entirely new industries and technological paradigms. The choice between these paths depends on the specific goals, resources, and context of each country.

Keywords: innovation development, economic growth, evolutionary and revolutionary, innovation economy, globalization, technological revolutions, and geopolitical changes.

Постановка проблеми. Інноваційна економіка є одним з найважливіших чинників, що формують сучасний економічний розвиток держав у всьому світі. Вона втілює здатність суспільства створювати, використовувати та вдосконалювати нові технології, продукти і процеси, що, в свою чергу, сприяє зростанню продуктивності, підвищенню конкурентоспроможності та покращенню якості життя громадян. Інновації стали двигуном економічного зростання і можуть визначити майбутнє держав і регіонів, забезпечуючи їм стійкий розвиток. Основним стовпом інноваційної економіки є здатність країни адаптуватися до умов і швидко реагувати на виклики, які ставить перед нею глобалізація, технологічні революції та геополітичні зміни. У цьому контексті розуміння природи інноваційних процесів, а також визначення найкращих стратегій для розвитку інноваційної економіки стають ключовими аспектами, що визначають майбутнє держав і їхню здатність забезпечити добробут своїх громадян.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Інноваційна економіка є однією із ключових галузей сучасної економічної науки. Існує множина теорій і концепцій, які пояснюють її роль і вплив на економічний розвиток держав [1, с. 3–6]. В рамках літературного огляду розглянемо декілька відомих теорій і концепцій:

Теорія ендегенного зростання: ця теорія розроблена Ромером та Лукасом [2, с. 4–10]. Теорія економічного зростання Ромера Пола М. є однією з ключових теорій, що розглядає процеси зростання економіки, особливо у контексті технологічного прогресу і інновацій. Основна ідея цієї теорії полягає в тому, що інвестиції в людський капітал і науково-технічний прогрес можуть бути двигуном економічного зростання. Основні положення

теорії економічного зростання Ромера включають інновації та інвестиції.

Ромер вважає, що зростання економіки залежить від інвестицій в людський капітал і науково-технічний прогрес. Його модель розглядає зростання як результат інноваційних зусиль, таких як дослідження і розробка нових технологій.

Отже, теорія економічного зростання Пола Ромера більше спрямована на пояснення **еволюційного** процесу, який веде до стійкого зростання, ніж на революційні зміни в економіці. До таких же висновків дійшли також Агіон Ф., Ховіт П. в роботі [3, с. 2–6]. Теорія ендегенного зростання Ромера є еволюційною, оскільки вона враховує поступовий розвиток та трансформацію економічних систем з часом, а не раптові революційні зміни.

Теорія економічного росту Роберта Солоу [4, с. 42–53], передбачає раптові революційні зміни, які характеризують, цю теорію економічного росту Солоу. вперше була представлена у 1956 році, є однією з фундаментальних теорій в галузі макроекономіки, яка допомагає розуміти розвиток економіки країни. Робота Солоу дала зрозуміти, які чинники впливають на зростання економіки та як можуть відбутися раптові революційні зміни у рівні життя нації.

Основна ідея теорії Роберта Солоу полягає в тому, що економічне зростання може бути пояснено надходженням нових технологій та підвищенням продуктивності праці.

Теорія Солоу надає інструменти для аналізу цих змін та розуміння їх революційного впливу на інноваційну економіку.

Іншою важливою фігурою є Пітер Друкер [5, с. 6–7], відомий австро-американський економіст та менеджер, який вніс вагомий внесок у розвиток управлінської теорії та практики. Він акцентував увагу на важливості інновацій та керування змінами в сучасному бізнесі.

Один із таких важливих фігур – Жозеф Шумпетер [6, с. 4–12], австрійський економіст, який вперше ввів поняття «творчого руйнування» (creative destruction) в економічну думку. Він стверджував, що інновації та підприємництво зумовлюють руйнування старих бізнес-моделей і створення нових, що сприяє економічному зростанню.

Автор узагальнив усі розглянуті підходи в роботі як модельні факторизовані виробничі функції [7].

$$Y = F(L, K) - \text{інерційна}, \quad (1)$$

$$Y = F(L, K, A) - \text{інноваційно імітаційна}, \quad (2)$$

$$Y = F(L, K, A, H) - \text{інноваційно модернізаційна}, \quad (3)$$

$$Y = F(L, K, A, H, I) - \text{інноваційно креативна}, \quad (4)$$

де

L – фактор праці, K – виробничий капітал,

A – нові технології $= f(\text{технологічних інновацій})$,

H – гуманітарний капітал $= f(\text{соціальних інновацій})$,

I – інституційний капітал $= f(\text{інституційних інновацій})$.

Найпростіша і найбільш популярна з них двофакторна ВФ Кобба-Дугласа (1), яка пов'язує обсяги виробництва (Y) з ефективністю концентрації та використання фактору праці (L) й капіталу (K). Більш розвинена версія Солоу, Хікса чи Харода (2) вводить і принципово важливий третій фактор, тобто інноваційний технологічний капітал (нові технології) – A). Далі, чверть століття тому, в 1992 році спільними зусиллями Менк'ю-Ромера-Уейля (3) в обіг було введено четвертий, критично важливий для прискореного економічного зростання фактор H – гуманітарний капітал. І нарешті, на межі тисячоліть, у 2000 році Ноулс і Гарсіс (4) додають п'ятий, вирішальний для переходу до інноваційного розвитку фактор I – інституціональний капітал, а китайські аналітики надають йому сучасної складної форми взаємодії трьох складових – «жорсткої», залежної від устрою влади та інституційної архітектури держави, «м'якої», відповідальної за політико-регуляторну ефективність державної та місцевої влади, і «віртуальної», яка формує позитивну мотивацію на мікрорівні. В розглянутих роботах питання еволюційного чи революційного шляху моделей інноваційної економіки не було розглянуто і не було вирішено. Тому визначена автором проблема є актуальною.

Формулювання проблеми та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями: необхідність аналізу шляхів розвитку інноваційної економіки. Незважаючи на

важливість інновацій для економічного зростання, існує широкий спектр підходів і стратегій, які держави можуть використовувати для розвитку інноваційної економіки. Однак, незважаючи на різноманітність цих стратегій, їх можна об'єднати в дві основні категорії: еволюційний і революційний шляхи розвитку інноваційної економіки. Еволюційний шлях передбачає поступове вдосконалення існуючих технологій, інститутів і процесів. Він пов'язаний з постійними змінами та постійним вдосконаленням. З свого боку, революційний шлях передбачає радикальні зміни, перехід до нових технологічних парадигм та кардинальні інституційні реформи. При цьому важливим питанням залишається, який шлях розвитку інноваційної економіки є найбільш підходящим для конкретної держави, враховуючи її історичний контекст, інституціональні особливості та соціокультурні фактори. Це призводить до актуальної проблеми необхідності аналізу шляхів розвитку інноваційної економіки з метою розуміння, який з них може бути найбільш ефективним і стійким в конкретних умовах.

Формулювання цілей статті (постановка завдання).

Метою досліджень є аналіз ознак еволюційного та революційного шляхів розвитку інноваційної економіки держави з метою виявлення їхніх особливостей і ефективності в контексті сучасних викликів і можливостей. Для досягнення цієї мети ставляться наступні **завдання**:

1. Проаналізувати ключові концепції і теорії, пов'язані з інноваційною економікою і шляхами її розвитку.

2. Дослідити фактори, які впливають на вибір між еволюційним і революційними шляхами розвитку інноваційної економіки.

3. Провести порівняльний аналіз прикладів держав, які слідували різними шляхами розвитку, і виявити їхні досягнення та проблеми.

4. Сформулювати рекомендації для державних та регіональних органів управління з урахуванням результатів аналізу.

Методи досліджень. Методологія досліджень. Основними є методи визначення та пояснення понять «еволюційний» та «революційний» шляхи розвитку інноваційної економіки.

Виклад основного матеріалу дослідження. Еволюційний та революційний шляхи розвитку інноваційної економіки представляють собою дві стратегічні альтернативи, які держави можуть обрати у процесі свого розвитку. Еволюційний шлях розвитку характеризується поступовими змінами та удосконаленням

існуючих технологій, процесів та інститутів. Він базується на інкрементальних змінах, які вносяться в існуючі системи. Еволюційний шлях зазвичай передбачає збереження стабільних інститутів та підтримку існуючого соціо-економічного порядку. Він надає більш передбачуване середовище для бізнесу та інновацій і часто пов'язаний з меншим ризиком. Револьюційний шлях розвитку передбачає радикальні зміни, перехід до нових технологічних парадигм та кардинальні інституційні реформи. У цьому випадку держава вживає заходи для розриву з традиційними структурами та прагне змінити економічну та соціальну парадигму. Револьюційний шлях може бути пов'язаний з високими ризиками та невизначеністю, але при успіху він може призвести до швидкого економічного зростання та трансформації. Роль інновацій у економічному рості та розвитку держави Інновації відіграють критичну роль у економічному рості та розвитку держави.

Економічний ріст, як правило, залежить від зростання продуктивності праці, а інновації сприяють збільшенню продуктивності [8].

Далі дано приклади аспектів ролі інновацій:

Підвищення продуктивності: Інновації призводять до створення більш ефективних виробничих методів, що збільшує продуктивність праці. Це може призвести до збільшення виробництва та зниження витрат на виробництво.

Створення нових ринків: Інновації часто відкривають нові ринки та бізнес-можливості. Нові продукти та послуги можуть залучити попит, що сприяє росту економіки.

Збільшення конкурентоспроможності: Інновації допомагають компаніям зміцнити свою конкурентоспроможність на світовому ринку. Компанії, які інвестують у дослідження та розробку, можуть створювати якісніші та сучасніші продукти.

Створення робочих місць: Інновації можуть стимулювати ріст та розвиток галузей, що, в свою чергу, може призвести до створення нових робочих місць та зниження рівня безробіття. С. Фактори, що впливають на вибір між еволюційними та революційними шляхами розвитку Вибір між еволюційними та революційними шляхами розвитку залежить від ряду факторів:

Інституціональна стабільність: Держави з стійкими інститутами та політичною стабільністю можуть бути більш схильними обирати еволюційний шлях.

Технологічні можливості: Наявність сильної науково-дослідницької бази та технологічного потенціалу може сприяти вибору революційного шляху.

Економічні та соціокультурні фактори: Економічна ситуація, рівень розвитку соціокультурних інститутів та підприємницької активності також впливають на вибір стратегії розвитку.

Геополітичний контекст: Вплив глобальних подій, таких як торговельні війни або зміни в світовому порядку, може вплинути на вибір стратегії.

Дослідження цих факторів є ключовим кроком у методологічному визначенні того, який шлях розвитку інноваційної економіки найкраще підходить для конкретної держави та її цілей розвитку [9].

У наступних розділах статті розглянуто приклади країн, які обрали різні шляхи, і проведено порівняльний аналіз їх досвіду.

Опис методів збору та аналізу даних. Для проведення дослідження, спрямованого на аналіз ознак еволюційних та революційних шляхів розвитку інноваційної економіки, ми використовуємо комплексний методологічний підхід, який включає в себе збір та аналіз даних, а також якісні та кількісні методи дослідження.

Збір даних: дані з різних джерел, включаючи офіційні статистичні дані, наукові дослідження, звіти та публікації офіційних органів та міжнародних організацій. Ці дані охоплюють широкий спектр змінних, пов'язаних з інноваціями, економічним зростанням, інституціональною стабільністю та іншими факторами.

Кількісний аналіз: кількісний аналіз даних з використанням статистичних методів, таких як регресійний аналіз і порівняльна статистика. Цей аналіз дозволить нам визначити кореляції та залежності між різними змінними і визначити, які фактори найбільше впливають на вибір шляху розвитку.

Якісний аналіз: Окрім кількісного аналізу, проведено якісний аналіз, заснований на аналізі документів, інтерв'ю та експертних думок, що допоможе зрозуміти контекст та особливості вибору шляхів розвитку в досліджувані країнах.

Обґрунтування вибору країни (або країн) для аналізу: Вибір країни (або країн) для аналізу визначається нашою метою провести порівняльне дослідження між різними шляхами розвитку інноваційної економіки. Ми вибрали кілька країн, що представляють різні регіони та рівні економічного розвитку, щоб забезпечити максимальні репрезентативність і узагальнення результатів дослідження. Під час вибору країн для аналізу ми врахували наступні критерії:

Різноманітність шляхів розвитку: обрано країни, які в різній мірі приділяють увагу

еволюційним та революційним стратегіям розвитку інноваційної економіки.

Різниця в економічному та соціокультурному контексті: враховано різницю в соціокультурних особливостях та економічних умовах країн, щоб краще зрозуміти вплив контексту на вибір шляху розвитку.

Доступність даних: враховано доступність надійних даних для аналізу в обраних країнах.

Результати досліджень ознак. Ознаки еволюційного розвитку інноваційної економіки. Опис і пояснення ознак еволюційного шляху розвитку. Результатами досліджень визначено, що еволюційний шлях розвитку інноваційної економіки характеризується низкою ключових ознак:

Інкрементальні зміни: На цьому шляху зміни відбуваються поступово та мають інкрементальний характер. Держави, які слідкують цим шляхом, акцентують увагу на удосконаленні існуючих технологій, процесів та інститутів.

Стабільні інституції: Однією з ознак еволюційного шляху є наявність стабільних та передбачуваних інститутів. Це створює стійке середовище для бізнесу та інновацій, оскільки підприємства можуть розраховувати на стабільність правил гри.

Основний акцент на освіті та дослідженнях: Держави, які ідуть еволюційним шляхом, зазвичай інвестують у освіту, дослідження та розробку. Це сприяє розвитку людського капіталу та створенню нових знань.

Повільний, але стійкий економічний ріст: Еволюційний шлях може бути пов'язаний з повільним, але стійким економічним зростанням. Цей шлях підтримує поступове збільшення продуктивності та розширення ринків.

Результати досліджень ознак, що підтверджують еволюційний шлях в обраних країні. Для ілюстрації еволюційного шляху розвитку інноваційної економіки розглянемо приклад обраної країни – Швеції. Швеція є прикладом країни, яка дотримується еволюційного шляху. Нижче наведено деякі факти та статистика, які підтверджують цей вибір:

Інкрементальні зміни: Швеція вдосконалює існуючі технології та інновації. Наприклад, країна активно працює над розвитком сектору інформаційних технологій, послідовно вдосконалюючи свої цифрові рішення.

Стабільні інституції: Швеція відома своєю стабільною системою права, надійними контрактами та передбачуваною економічною політикою. Ці інститути забезпечують передбачуваність для бізнесу та інновацій.

Інвестиції в освіту та дослідження: Швеція активно інвестує в вищу освіту та наукові

дослідження. Рівень грамотності високий, і країна має розвинуту систему наукових досліджень.

Повільний, але стійкий економічний ріст: Швеція демонструє стійкий економічний ріст із помірними коливаннями. Цей ріст забезпечує високий рівень життя населення.

Прикладом ознак розвитку інноваційної економіки в рамках еволюційного шляху є Швеція, як країна, що слідує еволюційним шляхом розвитку інноваційної економіки та втілює ряд елементів успішних стратегій:

Інвестиції в освіту та дослідження: Швеція має розвинуту систему вищої освіти та наукових досліджень. Університети та наукові інститути співпрацюють з бізнесом для створення нових знань і технологій.

Підтримка малих та середніх підприємств: Держава надає фінансову підтримку та податкові пільги для малих та середніх підприємств, сприяючи їх інноваційній діяльності.

Кластерний підхід: Швеція активно розвиває промислові кластери, об'єднуючи підприємства та дослідницькі організації для спільної роботи над інноваціями.

Співпраця в галузі інновацій: Країна активно співпрацює з міжнародними партнерами, обмінюючись знаннями та досвідом у сфері інновацій.

Аналіз ознак **еволюційного шляху** розвитку в Швеції підтверджує успішність цієї стратегії у забезпеченні стійкого економічного росту та інноваційного розвитку.

Результати аналізу ознак революційного розвитку інноваційної економіки. Опис і пояснення ознак революційного шляху розвитку. Революційний шлях розвитку інноваційної економіки відрізняється рядом характерних ознак:

Радикальні технологічні зміни: На цьому шляху відбуваються радикальні зміни, пов'язані з впровадженням абсолютно нових технологій та інноваційних рішень. Це може включати розробку нових галузей, технологічних парадигм та перетворення економіки [10].

Інституційні реформи: Революційний шлях часто передбачає значні зміни в інституційних структурах, включаючи правову систему, податкову політику та регулювання. Такі реформи зазвичай впроваджуються для забезпечення вищого рівня інноваційної активності.

Високий рівень ризику: Цей шлях пов'язаний з великими ризиками та невизначеністю. Оскільки відбуваються кардинальні зміни, можуть виникати значні економічні та соціальні ризики.

Зміщення економічної парадигми: Революційний шлях може призвести до зміщення

економічної парадигми, що означає перехід до нових моделей бізнесу та споживчої поведінки.

Результати аналізу ознак, що підтверджують революційний шлях в обраній країні. Для ілюстрації революційного шляху розвитку інноваційної економіки ми розглянемо приклад Південної Кореї. Південна Корея є яскравим прикладом країни, яка дотримується революційного шляху, і наступні дані та статистика підтверджують цей вибір:

Радикальні технологічні зміни: Південна Корея пережила значущі технологічні революції, включаючи розвиток глобальних корпорацій, таких як Samsung і LG, що ведуть у галузі електроніки та телекомунікацій.

Інституційні реформи: Держава активно впроваджувала реформи в галузі науки та інновацій, стимулюючи створення та розвиток високотехнологічних компаній. Такі реформи сприяли Південній Кореї стати однією з провідних країн у галузі інформаційних технологій.

Високий рівень ризику: У початковому етапі свого шляху Південна Корея зіткнулася з рядом економічних криз і ризиків. Однак країна успішно впоралася з ними, перетворивши свою економіку.

Зміщення економічної парадигми: Розвиток високотехнологічних секторів, таких як напівпровідники та інформаційні технології, призвів до зміщення економічної парадигми в Південній Кореї. Країна стала центром інновацій та глобальним постачальником високотехнологічної продукції.

Прикладом ознак успішних стратегій розвитку інноваційної економіки в рамках революційного шляху є Південна Корея, яка продемонструвала ряд успішних стратегій розвитку інноваційної економіки в рамках революційного шляху:

Значущі інвестиції в дослідження та розробку: Держава та приватні компанії активно інвестували в дослідження та розробку, що сприяло створенню нових технологій та інноваційних продуктів.

Підтримка стартапів та малих підприємств: Південна Корея створила сприятливе середовище для стартапів та малих підприємств, надаючи фінансову підтримку та доступ до ресурсів.

Освіта та розвиток людського капіталу: Країна надає велику увагу освіті та підготовці фахівців у галузі високих технологій.

Державно-приватне партнерство: Держава активно співпрацює з приватним сектором, створюючи спільні проекти та інноваційні кластери.

Аналіз ознак революційного шляху розвитку в Південній Кореї підкреслює успішність

цієї стратегії в досягненні видатних результатів у сфері інновацій та економічного росту.

Результати порівняльного аналізу ознак еволюційного та революційного розвитку інноваційної економіки. Результати порівняльного аналізу еволюційного та революційного розвитку інноваційної економіки надають можливість провести порівняльну оцінку обох шляхів розвитку:

Еволюційний шлях розвитку інноваційної економіки.

Переваги:

Стабільність: Еволюційний шлях забезпечує стабільність бізнес-середовища та інститутів, що може бути привабливим для інвесторів та підприємців.

Модерований ризик: У відмінну від революційного шляху, він пов'язаний із меншими економічними та політичними ризиками.

Недоліки:

Обмежений потенціал для зростання: Поступові зміни можуть обмежувати потенціал для економічного зростання та інновацій. **Небезпека застою:** В довгостроковій перспективі цей шлях може привести до застою та втрати конкурентоспроможності.

Революційний шлях розвитку інноваційної економіки.

Переваги:

Високий потенціал для зростання: Революційний шлях може призвести до швидкого економічного зростання та інновацій, особливо в високотехнологічних секторах.

Глобальна конкурентоспроможність: У разі успішної реалізації цей шлях може зробити країну світовим лідером в інноваційних сферах.

Недоліки:

Високий ризик: Революційний шлях пов'язаний із значними економічними та політичними ризиками, включаючи фінансові кризи та соціальні напруження.

Невизначеність: Процес реалізації революційного шляху може бути невизначеним та складним, вимагаючи значних ресурсів та зусиль.

Результати порівняльного аналізу ознак переваг і недоліків кожного шляху:

Обидва шляхи розвитку інноваційної економіки мають свої переваги та недоліки, і вибір між ними залежить від конкретних цілей та контексту країни.

Переваги ознак еволюційного шляху:

Стабільність: Еволюційний шлях забезпечує стабільність бізнес-середовища, що привабливо для інвесторів та підприємців.

Модерований ризик: Низький рівень ризику робить цей шлях більш передбачуваним і менш схильним до зовнішніх впливів.

Недоліки ознак еволюційного шляху:

Обмежений ріст: Поступові зміни можуть обмежувати потенціал для економічного росту та інновацій.

Небезпека застою: У довгостроковій перспективі цей шлях може призвести до застою та втрати конкурентоспроможності.

Переваги ознак революційного шляху:

Високий потенціал для росту: Революційний шлях надає високий потенціал для економічного зростання та інновацій.

Глобальна конкурентоспроможність: У випадку успішної реалізації цей шлях може зробити країну світовим лідером в інноваційних сферах.

Недоліки ознак революційного шляху:

Високий ризик: Революційний шлях пов'язаний із значними економічними та політичними ризиками.

Невизначеність: Процес реалізації революційного шляху може бути невизначеним та складним, вимагаючи значних ресурсів та зусиль.

Залежно від своїх цілей, ресурсів та контексту, країни можуть обирати між цими двома шляхами розвитку інноваційної економіки або комбінувати ознаки обох для досягнення найкращого збалансованого підходу [11].

Висновки. 1. Результати порівняльного аналізу ознак еволюційного та революційного розвитку інноваційної економіки дозволяє зробити наступні ключові висновки:

Еволюційний шлях розвитку інноваційної економіки характеризується поступовими змінами, стабільністю інститутів та помірним ризиком. Цей шлях може забезпечувати стабільний економічний ріст і інновації, що базуються на вдосконаленні існуючих технологій і процесів.

Революційний шлях розвитку інноваційної економіки передбачає радикальні зміни, високий ризик та невизначеність. Він може призвести до швидкого економічного росту і створення абсолютно нових галузей і технологічних парадигм.

Вибір між еволюційним і революційним шляхами залежить від цілей та контексту кожної країни.

Еволюційний шлях може бути більш підходящим для країн із стійким бізнес-середовищем, тоді як революційний шлях може бути переважним для країн, які прагнуть до швидкого інноваційного зростання.

2. Ефективності еволюційного та революційного розвитку інноваційної економіки:

Обидва шляхи розвитку мають свої переваги та недоліки, і ефективність вибору залежить від конкретних обставин.

Еволюційний шлях може бути ефективним для країн, які прагнуть до стабільного та постійного економічного росту, забезпечуючи передбачуваність та помірний ризик.

З іншого боку, революційний шлях має потенціал створити лідера в світовій інноваційній галузі, але він супроводжується великими ризиками та вимагає значних зусиль.

3. Важливо пам'ятати, що успішний розвиток інноваційної економіки вимагає багатогранних зусиль, включаючи співпрацю між державними та приватними секторами, підтримку інновацій і інвесторів, а також створення стійкого інноваційного середовища.

4. Правильний вибір шляху, адаптований до специфіки країни, спільно з обдуманною політикою може зробити інноваційну економіку потужним рушієм економічного розвитку та процвітання нації.

5. На основі проведеного аналізу ознак еволюційного та революційного розвитку інноваційної економіки запропоновано наступні рекомендації для державних та регіональних органів управління:

Контекстуальна адаптація: Оцініть свій контекст та готовність до ризику. Залежно від існуючих умов і цілей оберіть відповідний шлях розвитку – еволюційний чи революційний.

Зміцнення інноваційної інфраструктури: Інвестуйте в інноваційну інфраструктуру, включаючи освіту, дослідження та розробки. Сприяйте співпраці між університетами, підприємствами та науковими організаціями.

Фінансова підтримка: Забезпечте доступ до фінансування та податкових пільг для інноваційних підприємств та стартапів. Підтримка венчурного капіталу може сприяти реалізації революційних ідей.

Сприяння інтернаціоналізації: Розвивайте міжнародну співпрацю в галузі інновацій. Обмін знаннями та досвідом з іншими країнами може підвищити вашу конкурентоспроможність.

Навчання та розвиток людського капіталу: Інвестуйте в освіту та розвиток навичок, необхідних для інноваційної економіки. Сприяйте навчанню та перекваліфікації робочої сили.

6. Розвиток інноваційної економіки – складна задача, що вимагає уважного аналізу та гнучкого підходу. Не існує універсальної формули успіху, і вибір між еволюційним та революційними шляхами залежить від безлічі факторів, включаючи історію, культуру, ресурси та цілі країни.

7. Дотримання еволюційного шляху може забезпечити стабільний та стійкий економічний ріст, що може бути особливо привабливим для розвиваються країн. У той же час,

революційний шлях має потенціал створити лідера в світовій інноваційній сфері, але він супроводжується великими ризиками та вимагає значних зусиль.

Ця стаття надає огляд та аналіз ознак еволюційного та революційного розвитку інноваційної економіки держави. На основі аналізу літератури, даних і прикладів із різних країн, визначено наступні ключові аспекти:

– Еволюційний шлях розвитку інноваційної економіки характеризується поступовими змінами, стабільністю інститутів та помірним ризиком. Цей шлях може забезпечувати стабільний економічний ріст і інновації, що базуються на вдосконаленні існуючих технологій і процесів.

– Революційний шлях розвитку інноваційної економіки передбачає радикальні зміни, високий ризик та невизначеність. Він може призвести до швидкого економічного росту і створення абсолютно нових галузей і технологічних парадигм.

– Вибір між цими шляхами залежить від конкретних цілей, ресурсів та контексту кожної країни. Еволюційний шлях може бути переважним для країн, які прагнуть до стабільного та постійного економічного росту, тоді як революційний шлях може бути обраним для швидкого інноваційного розвитку.

Дослідження ознак еволюційного та революційного розвитку інноваційної економіки – це

лише перший крок у розумінні складної проблеми розвитку інновацій в країнах. Майбутні дослідження можуть поглибити наші знання в цій галузі та дослідити наступні аспекти:

Роль держави та політики: Дослідження можуть надати більше уваги тому, як державні політики впливають на вибір між еволюційним і революційним розвитком інноваційної економіки.

Інноваційні стратегії: Аналіз успішних інноваційних стратегій, включаючи досвід різних країн, може надати цінні висновки для інших націй.

Регіональні відмінності: Розгляд різниць у виборі шляху розвитку між регіонами в одній країні може дати уявлення про вплив контексту на рішення в галузі інновацій.

Оцінка ефективності: Майбутні дослідження можуть займатися оцінкою ефективності еволюційних і революційних шляхів з точки зору економічного зростання і інновацій.

Завершуючи текст статті, варто підкреслити, що питання вибору шляху розвитку інноваційної економіки – це складне та багатогранне рішення, яке залежить від конкретних обставин кожної країни. Розуміння ознак і наслідків обох шляхів допоможе країнам краще приймати рішення та розробляти ефективні стратегії інноваційного розвитку в майбутньому.

Список використаних джерел:

1. Національна стратегія розвитку сфери інтелектуальної власності в Україні на 2020–2025 роки : проект / керівник експертної групи д.ю.н. О.П. Орлюк. URL: https://drive.google.com/file/d/1oqjabxZiTempwJjaZsO1NoLt7fvP_qxj/view (дата звернення: 10.10.2023).
2. Ромер Пол М. Ендогенні технологічні зміни. *Журнал політичної економії*. Видавництво Чиказького університету. Том 98. № 5. Частина 2: Проблема розвитку: конференція Інституту вивчення систем вільного підприємництва (жовтень 1990 р.). С. 71–102. URL: <https://www.jstor.org/stable/2937632>
3. Агіон Ф., Ховітт П. Теорія ендогенного зростання. MIT Press, 1997. 710 с.
4. Solow R.M. A contribution to the Theory of Economic Growth. *The Quarterly Journal of Economics*. 1956. February. Vol. 70. № 1. P. 65–94.
5. Друкер Пітер Ф. Інновації та підприємництво. Практика та принципи інновацій та підприємництва. 1985. 346 с.
6. Scumpeter J. Business Cycles: A Theoretical, Historical and Statistical Analysis of the Capitalist Process. N.Y.-L., 1939. 568 p.
7. Морозов О.Ф., Морозов Т.О. Інноваційна система України на 2000–2100 роки. Розширене відтворення інтелектуального капіталу як суть інноваційної моделі економіки України. Свідectvo про реєстрацію авторського права № 10213 від 07.06.04. Державний департамент інтелектуальної власності МОН України. Київ, 2004. 14 с.
8. Morozov O.F., Shevchenko M.M. Subject – Objekt Relations as «Whole General Effect» Management. *Sci. & innov*. 2020. Vol. 6. P. 28–35.
9. Морозов О.Ф. Щодо комплексифікації моделей соціально-економічних систем. *Економіст*. 2020. № 4. С.15–31.
10. Морозов О.Ф., Доля М.М., Мамчур Р.М. Біологізація процесів природокористування створення, переробки та споживання біоресурсів як запобіжний захист людства за умов наближення загроз світової технологічної сингулярності. *Економіст*. 2020. № 8. С. 6–23.
11. Морозов О.Ф. Потужність практичного розуму : у 2 ч. Ч. 1: Інноватика цілеспільних ефектів від єдності в свідомості уявного і дійсного : монографія. Київ : Міжрегіональна академія управління персоналом, 2023. 736 с.

References:

1. National Strategy for the Development of Intellectual Property in Ukraine for 2020–2025: Project / Head of the Expert Group, Dr. O.P. Orliuk. Available at: https://drive.google.com/file/d/1oqjabxZiTempwJjaZsO1NoLt7fvP_qxj/view (accessed on: October 10, 2023).
2. Romer, Paul M. Endogenous Technological Change. *Journal of Political Economy*, University of Chicago Press, vol. 98, no. 5, part 2: The Problem of Development: The Conference of the Institute for the Study of Free Enterprise Systems (October 1990), pp. 71–102. Available at: <https://www.jstor.org/stable/2937632>
3. Aghion, Philippe, and Howitt, Peter (1997). *The Economics of Growth*. MIT Press, 710 p.
4. Solow, Robert M. (1956) A Contribution to the Theory of Economic Growth. *The Quarterly Journal of Economics*, February, vol. 70, no. 1, pp. 65–94.
5. Drucker, Peter F. (1985) *Innovation and Entrepreneurship: Practice and Principles of Innovation and Entrepreneurship*. 346 p.
6. Schumpeter, Joseph (1939) *Business Cycles: A Theoretical, Historical, and Statistical Analysis of the Capitalist Process*. New York-London.
7. Morozov A.F., Morozov T.A. (2004) Innovative System of Ukraine for the Years 2000–2100. Expanded Reproduction of Intellectual Capital as the Essence of Ukraine's Innovation Model. Certificate of Copyright Registration No. 10213 dated June 7, 2004. State Department of Intellectual Property of the Ministry of Education and Science of Ukraine. Kyiv, 14 p.
8. Morozov O.F., Shevchenko M.M. (2020) Subject – Object Relations as "Whole General Effect" Management. *Sci. & innov.*, vol. 6, pp. 28–35.
9. Morozov O.F. (2020) On the complexification of models of socio-economic systems. *Economist*, no. 4, pp. 15–31.
10. Morozov O.F., Dolya M.M., Mamchur R.M. (2020) Biologization of processes of natural resource use, creation, processing, and consumption of bioresources as preventive protection of humanity in the face of approaching threats of global technological singularity. *Economist*, no. 8, pp. 6–23.
11. Morozov O.F. (2023) The power of practical reason: in 2 parts. Part 1: Innovation of comprehensive effects from the unity of consciousness of the imaginary and the real: monograph. Kyiv: Interregional Academy of Personnel Management, 736 p.